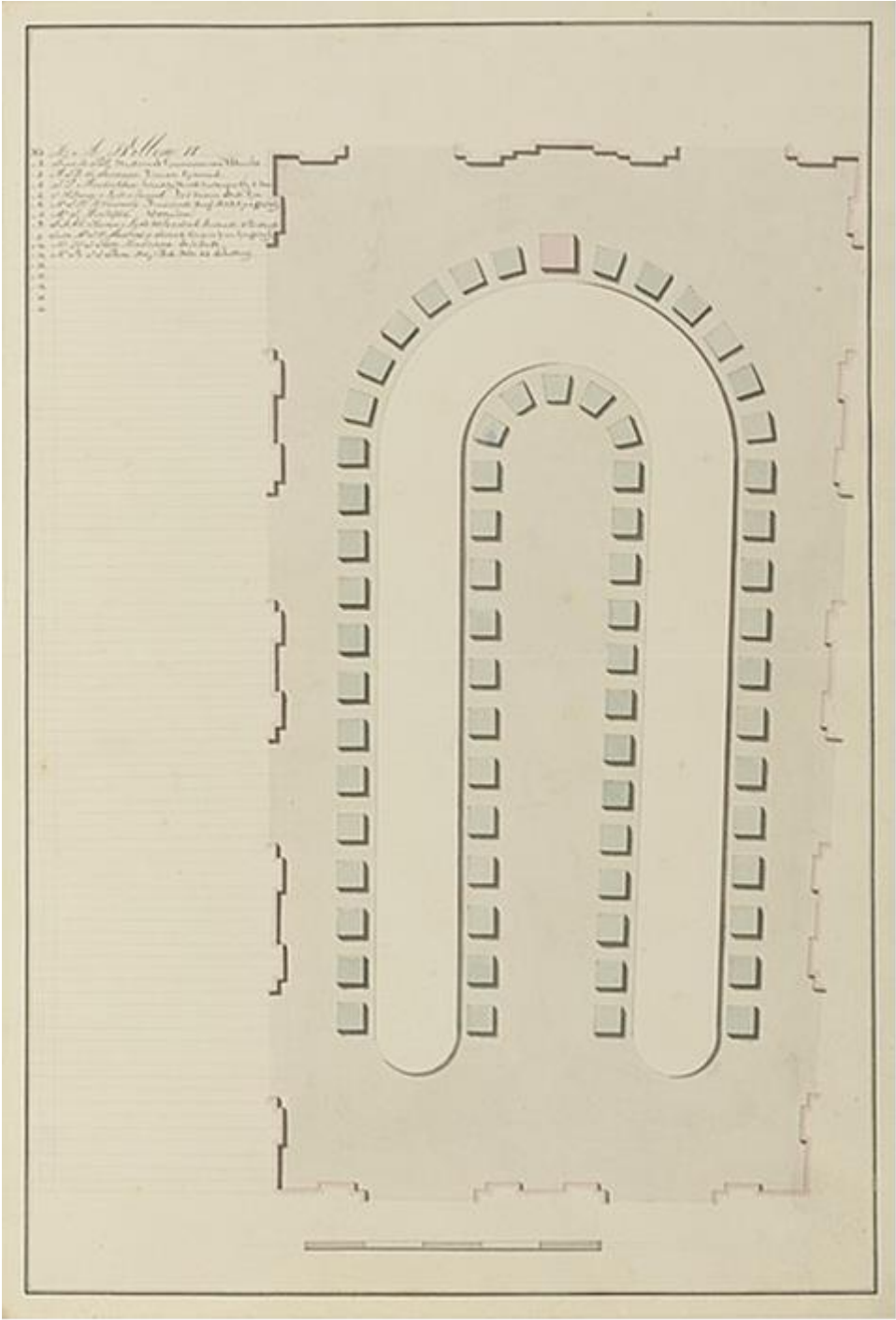

Dijkhuis, 15 oktober 2023

ds. Johan Meijer

gelezen: Matteüs 22: 1-14

titel: tafelschikking van de Koning

overdenking

*Gemeente van onze Heer Jezus Christus,
lieve mensen van God*

U hebt zich misschien afgevraagd wat er voor op de liturgie van vandaag staat. Het is een tafelschikking. En negentiende-eeuwse tafelschikking, om precies te zijn uit het jaar 1841. De gelegenheid is een bezoek van Zijne Majesteit de Koning Willem de Tweede aan de Stad Utrecht. De stedelijke regering van deze stad bood de Majesteit een diner aan in de Vestibule van het Raadhuis, die ingericht was als dinerzaal op de dag van de intocht van de koning in de Stad op 18 mei 1841. Er is ook een tekening van de stoel waarop de Koning aangezeten heeft. Een vorstelijke stoel.

En in de tafelschikking voor de koning staat die stoel aan het hoofd van de tafel en verder is precies geregeld wie waar mag zitten, hoe belangrijker, hoe dichter bij de koning.

In de gelijkenis van Jezus is er een bruiloftszaal ingericht, voor een heel belangrijke gebeurtenis: de bruiloft van zijn zoon. De voorbereidingen zijn in volle gang, stieren en mestvee zijn al geslacht, de bruiloftszaal is in gereedheid, de tafels staan klaar, de tafelschikking is gemaakt. Het feest kan beginnen, en de koning stuurt zijn dienaars er op uit om de uitgenodigde gasten te verzamelen, want immers: alle dingen zijn gereed!

Maar de gasten willen niet komen. Hebben ze dan niet begrepen waarvoor ze zijn uitgenodigd: de bruiloft van de Koningszoon, de kroonprins, een heel belangrijke gebeurtenis in het Rijk.

Probeer het nog een keer, dienaars. Overtuig ze met wat er allemaal te eten en te drinken is, want dat is niet niks. En het staat klaar voor ze, ze hoeven zich maar om te kleden en dan kan het feest al beginnen.

Maar de gasten willen niet, ze vinden het niet belangrijk, ze gaan weg. De een gaat naar zijn eigen akker, de ander naar zijn eigen handel. Met andere woorden: terug naar het dagelijkse, naar de kostwinning, niet onbelangrijk, die kostwinning, want het dagelijks brood hangt daarvan af. Belangrijker dan een feestmaal van de Koning. Een aantal andere gasten bakt het bonter en begint geweld te gebruiken, zij mishandelen en doden de dienaars van de koning.

Dat vind ik een heftige zin in het verhaal, het wordt verteld alsof het de normaalste zaak van de wereld is, of het de normaalste manier van menselijk reageren is, maar geweld is nooit normaal. Mishandeling is nooit normaal, het ombrengen van een ander ook niet. Ieder slachtoffer van geweld of moord is er één te veel. Ook in oorlogsgebieden, ook als dat oorlogsgebied in het Heilige Land ligt. Ieder slachtoffer, aan welke zijde van het conflict is er één te veel. Of dat nu die verschrikkelijke oorlog in het Midden Oosten betreft, of die in Oekraïne, of die waar dan ook in de wereld. Geweld en moord is nooit normaal en zou ook nooit ons normaal mogen worden.

Een heel heftige reactie dus van de gasten, die de koningsdienaars mishandelen en ombrengen. Leuke bruiloft ook, met al voor aanvang zoveel slachtoffers. En dan de reactie

van de koning, die laat het er niet bij zitten, dus die gaat uit op vergeldingstoer en laat de moordenaars van zijn dienaren ombrengen. Een vergeldingsactie, die ook weer gepaard gaat met grof geweld en daar wringt het wel, want als de koning in de gelijkenis God is, dan is God dus ook gewelddadig. Hij lijkt hier het meest op de Oudtestamentische God die de God der wrake is, die na-ijverig is. Je zou ook kunnen zeggen: die onschuldig bloed niet over zijn kant laat gaan en opkomt voor weerloze slachtoffers, maar dan nog kom je in heel ingewikkelde redematies en gedachten terecht. Ingewikkelde gedachten zijn er vele, die waren er al zoveel door de Oekraïne-oorlog, die zijn er zowaar nog meer in de oorlog in en om Israël. Een positie bepalen kan bijna niet, behalve dan constateren dat dit een grote ramp is, die zoveel slachtoffers kent en waarbij we alleen nog maar kunnen roepen om ontferming en uitkomst. Met lege handen staan we en dat mogen we erkennen.

Maar ondertussen begint het tijd te worden dat die bruiloft van de Koningszoon begint. En de zaal is leeg, de stoelen van de Tafelschikking zijn leeg. Nou ja, stoelen... in Jezus' tijd lag men aan, op banken. De aanligbanken blijven leeg en dus verzint de koning iets anders. Nodig dan uit wie je maar tegenkomt, iedereen is welkom. En de dienaars brengen bijeen allen die ze vinden, bozen zowel als goeden. Zo wordt de trouwzaal vol met aanliggers!

Een bonte verzameling van mensen is het en een tafelschikking is niet meer aan de orde. Dit moet wel een geweldig feest worden zo, niemand is belangrijker dan de ander, er wordt niet gekeken naar je achtergrond, voor ieder van ons een plaats aan de tafel. De goeden en de zondaars zitten door elkaar heen, en het criterium lijkt ook niet meer te zijn wie goed geleefd heeft of wie zondaar was. Iedereen is welkom aan deze tafel van de Koning.

Maar niet wie geen bruiloftskleed draagt. Een makker, zoals Jezus hem noemt, draagt geen bruiloftskleed. En dat puzzelt me wel even. Als dan iedereen zo welkom is, wat maakt dan de kleding uit?! Maakt het dan toch uit of je geld hebt voor een bruiloftskleed? En hoe zit dat dan met de armen, die dat niet kunnen betalen?

Ik denk dat we even niet moeten denken aan een hedendaagse bruiloft waarbij je nieuwe kleren koopt en de een er nog mooier uitziet dan de ander. Dat de één zich van de ander onderscheidt. Ik denk dat bij het bruiloftsfeest van de gelijkenis iedereen eenzelfde kleed aanheeft, wit waarschijnlijk, en ik denk dat die kleden uitgereikt zijn bij het begin van het feest. Je kleden naar de gelegenheid, zoals bijvoorbeeld rouwkleding ook hoorde bij een gelegenheid, of bij een periode. Het gaat er niet om dat de makker zonder bruiloftskleed geen geld heeft voor een kleed, het gaat er om dat hij hem niet wil aanvaarden. Dat hij zomaar denkt binnen te kunnen. Dat hij zich niets aantrekt van de gelegenheid en zich niet realiseert hoe bijzonder deze bruiloft is. Of... dat hij het kleed niet durft te aanvaarden, bang dat hij die niet waard is. Terwijl de boodschap is dat hij dat kleed wèl waard is. Dat wij het wèl waard zijn. Dat u het wèl waard bent. Dat jij het ondanks alles in je leven wèl waard bent om aan het feest deel te nemen, en aan de tafel van Heer aan te zitten.

Het mag duidelijk zijn waar Jezus het over heeft. Hij zet de schiftgeleerden en farizeeën in hun hemd met deze gelijkenis. Hij duidt hen aan als degenen die de uitnodiging weigeren, en die zonder bruiloftskleed verschijnen. Met andere woorden: die de diepere waarde van Gods liefde negeren.

Gods liefde, zo moge in Jezus duidelijk zijn is er voor alle mensenkinderen, ongeacht hun afkomst, status, bezit. Ongeacht hun geleerdheid. God houdt van alle mensen. Maar mensen hebben onderscheid gemaakt in de tafelschikking. Zij hebben bepaald wat belangrijk is en onbelangrijk. Belangrijk: macht, bezit, kennis. Onbelangrijk: geen macht of aanzien, bezitsloosheid en onvoldoende kennis. Een beetje wel hoe dat gaat in mensensamenlevingen. Ook de onze. Je hoort er bij of je ligt er buiten. God wil dat omdraaien, en duidelijk maken dat iedereen welkom is ongeacht die onderscheidende kenmerken. Welkom aan de tafel, waar de tafelschikking niet geldt. Maar dan wel met het inzicht hoe bijzonder die liefde is, hoe onderscheidend dat welkom is. Daar mag je echt blij van zijn, daar hoort een bruiloftskleed van dankbaarheid en vreugde bij. Dan pas kan het feest echt beginnen.

Amen